

Seniausias iš dabar žinomų lietuviškų poterių tekstas, užrašytas ne tik Vilniaus vyskupijoje, bet ir visoje Lietuvoje, 1962 m. Onos Matusevičiūtės buvo atrastas Vilniaus universiteto bibliotekoje [...]. Tekstas ranka įrašytas 1503 m. Strasbūre išleistos lotyniškos knygos *Tractatus sacerdotalis*, skirtos kunigams ir seminarijų klierikams, paskutiniame puslapyje. Toji knyga anuomet priklausė pranciškonų vienuolyno bibliotekai Vilniuje, taigi ir įrašytojas greičiausiai buvo pranciškonas. Šį tekstą sudaro trys poteriai: Viešpaties malda, Angelo pasveikinimas ir Tikėjimo išpažinimas, iš viso jie užima 25 eilutes. Tyrėjų nuomone, įrašyta XVI a. pradžioje, greičiausiai pirmajame ketvirtyje, taigi dar prieš pasirodant pirmajai lietuviškai spausdintinai knygai. Matyt, dar senesnio teksto nuorašas. [...]

Pateikiamas poterių tekstas toks kaip įrašyta:

VIEŠPATIES MALDA *Teve mvfu kurif efi¹ Dangwafu² [zvyfki³ vardaf tava⁴ athajki tava karaliftya buki thava vala⁵ kaip dvngvy⁶ theyp [zamya⁷. Dvanv⁸ mvfu vifu dzenv⁹ dvaki mvmvf¹⁰ nv yr athlayfki¹¹ mvmvf mvfu kalthef kaip yr mef athlyajdzame¹² mvfu kalczjemvf¹³ nyevyafki mvfu [zalanv¹⁴ ale mvf gyalbyaki nvagi vifa piktha amen.*

ANGELO PASVEIKINIMAS *Swjeyka maria mylyftaf pylna dzeva¹⁵ [vthavimy pagirtha thv tharpu matherv¹⁶ yr pagirthaf gimif [zyvatha thava yefus chriftus.*

TIKĖJIMO IŠPAŽINIMAS *Czykyy¹⁷ yngi dzewa¹⁸ thyawa vifagalinczi¹⁹ darythayv²⁰ Dangawf ir [zamya⁷ / ir ingi [išbr.: [vny ya vjenothuri] yefu kriftu [vnu ya vjenathuri panv²¹ mvfu kuryf prafidyajf²² efczi²³ [zwenthv dwa²⁴ yv²⁴. gimif y[gi maria⁷ mergaf / kinthi²⁵ pa pan[kva²⁴ yv pilatu / y[fpjalataf [viršuj: v[zczyesta²⁶] alba v[zmufztaf anth krj[zawf nvmirif yr paka[thaf nv[zyngi [išbr.: py] peklva[nv, tryaczv dzenv kyalyfi y[zg²⁶ nvmirv[yv / v[z[zyngi Dangva[nu [viršuj: anta Dvngu] [ad[z²⁶ antha De[zynya²⁶] dzewa thyava vifagalincza / nvagi thi athajf [išbr.: [vd[z] [vdzythv giva²⁷ yr nvmiruf[yv. czykyy yngi dwa²⁴ yv*

¹ Atematinė veiksmažodžio forma, vns. 2 asmuo.

² Daugiskaitos inesyvo linksnis su senąja galūne *-su*.

³ Susiaurėjęs nosinis balsis *ę*; sangražinė forma.

⁴ Išlaikytas senasis ilgasis balsis *ā*.

⁵ Minkštas junginys *le*.

⁶ Susiaurėjęs dvgarsis *an*.

⁷ Kietas junginys *že*.

⁸ Susiaurėjęs nosinis balsis *q*.

⁹ Džukavimo atvejis.

¹⁰ Senoji ilgoji daugiskaitos naudininko forma; dabar ji sutrumpėjusi.

¹¹ Kietas junginys *le*.

¹² Kietas junginys *le*.

¹³ Džukavimo atvejis.

¹⁴ Vienaskaitos iliatyvo linksnis.

¹⁵ Džukavimo atvejis.

¹⁶ Išlaikytas senasis ilgasis balsis *ā*.

¹⁷ Džukavimo atvejis.

¹⁸ Džukavimo atvejis.

¹⁹ Džukavimo atvejis.

²⁰ Išlaikytas senasis ilgasis balsis *ā*; susiaurėjęs nosinis balsis *q*.

²¹ Išlaikytas senasis ilgasis balsis *ā*; susiaurėjęs nosinis balsis *q*.

²² Susiaurėjęs nosinis balsis *ę*.

²³ Džukavimo atvejis; atematinė veiksmažodžio forma, vns. 3 asmuo.

²⁴ Susiaurėję nosiniai balsiai *q*.

²⁵ Susiaurėjęs dvgarsis *en*.

²⁶ Džukavimo atvejis.

²⁷ Klaidingai vietoj *giwv*.

[zventhv / [zwenthv ba]znjczv kryk[zczanjv – [zwenthvjv Drawg[fti athlejdžymv grechv / kvnv j[fgi
nvmirv]yv kyaljmv / pa [merczi am]zjv²⁸ [zjvanthv.

Perraša šių dienų rašyba:

VIEŠPATIES MALDA Tėve [tėve] mūsų, kuris esi dangus [danguose]. Švįskisi [švęskisi] vardas Tavā [tavo]. Ataiki [ateiki] Tavā karalystē [karalystė]. Būki Tavā valia kaip dunguj [danguje], teip žamėj [žemėje]. Duonų [duonų] mūsų visų dienų [dienų] duoki mumus [mums] nū [nūnai, dabar] ir atlaiski [atleiski] mumus [mums] mūsų kaltes, kaip ir mes atleidzame [atleidžiame] mūsų kalciemus [kaltiems]. Neveski mūsų žalānu [į žalą,], ale [bet] mus gelbėki [gelbėki] nuogi visā piktā [viso pikto]. Amen.

ANGELO PASVEIKINIMAS Sveika, Marija, mylistās [malonės] pilna. Dziewas [Dievas] su Tavimi. Pagirta Tu tarpu [tarp] mātėrų [moterų] ir pagirtas gymis žyvatā Tavā [vaisius iščių tavo] Jėzus [Jėzus] Christus.

TIKĖJIMO IŠPAŽINIMAS Cikiu ingi Dziewą Tėvą visagalincį [tikiu į Dievą tėvą visagalintį], Darytāju [darytoją] dangaus ir žamės [žemės]. Ir ingi [į] Jėzų [Jėzų] Kristų, Sūnų jā [jo] vienatūrį [vienturtį], Pānų [ponų] mūsų, kuris prasidėjis esci [prasidėjęs yra] Šventu Dvasiu [Šventa Dvasia]. Gimis išgi Marijās Mergās [gimęs iš Marijos mergelės]. Kintjis pā Pānskuoju Pilātu [kentęs nuo Poncijaus Pilato]. Išpēlātas [ištemptas] (išciestas [ištiestas]) arba užmuštas ant kryžaus [kryžiaus], numiris ir pakastas [numiręs ir palaidotas]. Nužingi²⁹ pekluosnu³⁰ [nužengę į pragarus]. Trečių dienų³¹ kēlėsi [trečių dieną kėlėsi] išgi numirusių. Užžingi³² danguosnu³³ [įžengę į dangų] (anta [į] dungų), sādzi³⁴ [sėdi] anta dešnės Dziewa³⁵ Tėva visagalincia³⁶ [dešinėje Dievo tėvo visagalincio]. Nuogi tį³⁷ [iš ten] atais sūdzytų³⁸ [ateis teisti] gyvų ir numirusių. Cikiu³⁹ ingi Dvasių Šventų [tikiu į Dvasių Šventų], šventų Bažnyčių krikščionių⁴⁰ [šventą bažnyčių krikščionių], šventųjų draugystį⁴¹ [draugystę], atleidzimų⁴² griechų [atleidimą nuodėmių], kūnų išgi numirusių kēlimų⁴³ [kėlimą], pā smerci⁴⁴ [po mirties] amžinų žyvatų⁴⁵ [amžiną gyvenimą].

Tekstas iš kn.: Zigmąs Zinkevičius, *Lietuvių poteriai: kalbos mokslo studija*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2000, p. 71–73. Komentarai Vytauto Kardelio.

²⁸ Klaidingai vietoj *am]zjv*.

²⁹ Susiaurėjęs dvigarsis *en*; susiaurėjęs nosinis balsis *ę*.

³⁰ Daugiskaitos iliatyvo linksnis.

³¹ Dzūkavimo atvejai.

³² Susiaurėjęs dvigarsis *en*; susiaurėjęs nosinis balsis *ę*.

³³ Daugiskaitos iliatyvo linksnis.

³⁴ Kietasis junginys *se*; dzūkavimo atvejis.

³⁵ Dzūkavimo atvejis.

³⁶ Dzūkavimo atvejis.

³⁷ Susiaurėjęs dvigarsis *en*.

³⁸ Siekinio forma; dzūkavimo atvejis.

³⁹ Dzūkavimo atvejis.

⁴⁰ Susiaurėjęs nosiniai balsiai *ą*.

⁴¹ Susiaurėjęs nosinis balsis *ę*.

⁴² Dzūkavimo atvejis; susiaurėjęs nosinis balsis *ą*.

⁴³ Susiaurėjęs nosinis balsis *ą*.

⁴⁴ Senoji naudininko forma su galūne *-i*; dzūkavimo atvejis.

⁴⁵ Susiaurėję nosiniai balsiai *ą*.